

S. Sayısı : 144

Türkiye Cümhuriyeti merkez bankası hakkındaki kanunun 2315 sayılı kanunla değiştirilen 40 ncı maddesinin tadiline dair kanun lâyihası ve İktisad, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/183)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı: 6/1435

13-V-1935

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine

Türkiye Cümhuriyeti Merkez bankası hakkındaki 11 haziran 1930 tarih ve 1715 sayılı kanunun 18-VI-933 tarih ve 2315 sayılı kanunla tadil edilmiş olan 40 ncı maddesinin yeniden değiştirilmesi hakkında Maliye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 8-V-935 te Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikde sunulmuştur.

Eaşvekil

İ. İnçnü

Esbabı mucibe

Cümhuriyet merkez bankası Heyeti umumiyesinin 28 nisan 1935 tarihinde fevkalâde olarak toplantısında nizamnamei esasisinin 13 ve 32 nei maddelerinde bazı tadilat icrası kararlaştırılmış olduğundan bunların hüküm ifade edebilmesi için mezkûr bankaya aid 1715 numaralı kanunun muaddel kırkıncı maddesinin yeniden tadili lâzımgelmektedir.

Mevzubahs kırkıncı maddede bankanın Devlet, vilâyet ve belediyelerin borsada kote edilmiş tahvillerine mukabil azami yüzde seksen nisbetinde ve diğer kote edilmiş olan sağlam tahviller mukabilinde % 70 nisbetinde ve üç ay vade ile bankalara avans verilebileceği ve bu muamelelere Hazinesin evrakı naktiyeden mütevellid borcuna mahsub edilecek mebalığın beş milyon liraya baliğ olduğu tarihten itibaren başlayabileceği ve bu avanslar mukabilinde yapabileceği emisyon miktarının Hazine borcuna mahsub edilmiş mebalığın yüzde ellisini tecavüz edemeyeceği muharrer olub bu defa fevkalâde olarak toplanan Heyeti umumiyede bankanın Hazine ile olan münasebatını bir az daha genişletmesi şayanı arzu görülerek bankalara verilmekte olan avansın; vade ve faiz nisbeti Hazine ile Banka meclisi idaresi arasında kararlaştırılmak suretile doğrudan doğruya Hazineye de verilmesi ve bu muameleler münasebetile yapabileceği emisyonun Hazine borcuna mahsub edilmiş mebalığın meemuunu tecavüz etmemek kaydile tesbiti takarrür ettirilmiştir.

Bankanın Hazine ile olan münasebatını inkişaf ettirmek yolunda Heyeti umumiyece ittihaz edilmiş olan bu kararın meri olabilmesi için mevzubahs kırkıncı maddenin bu salâhiyeti temin edecek surette tadili muktazi görülmüş ve merbut kanun lâyihası bu sebeble tanzim edilmiştir.

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisad encümeni
Karar No. 31
Esas No. 1/183

21 - V - 1935

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti Merkez bankası hakkındaki 1715 sayılı kanunun 8 - VI - 1933 tarih ve 2315 sayılı kanunla değiştirilmiş olan 40 nci maddesinin yeniden değiştirilmesi hakkında Maliye bakanlığınca hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetinin 8 - V - 1935 toplantısında Kamutaya sunulmasına karar verilen kanun lâyihası encümenimize verilmekle Maliye bakanlığı Nakid işleri müdürü hazır olduğu halde okundu ve görüşüldü:

Lâyihanın esbabı mucibesinde yazıldığı üzere Cumhuriyet merkez bankasının son heyeti umumiye toplantısında nizamnamelerinin 13 ncu ve 32 nci maddelerinde yapılan değişikliğin hüküm ifade etmesi için Hükümetce banka kanununun 2315 sayılı kanunla değiştirilen 40 nci maddesinin tadiline lüzum görülmüş ve bu lâyiha Yüksek Meclise sunulmuştur.

Değiştirilmesi istenen maddenin birinci fıkrası eski maddede aynen bulunmakta idi. İkinci fıkra Maliye ile banka arasında kararlaştırılacak şartlar dahilinde ve 1934 senesi nihayetine kadar itfa edilen yüzde bir faizli Hazine bonolarının yüzde sekseni nisbetinde doğrudan doğruya Hazineye avans verebilmek salâhiyetine dair hükmü ihtiva etmektedir. Meselenin banka Umumi heyetince tetkik ve kabul edildiğine ve muayyen bir had ile tahdid olunduğuna göre bankanın Hazine ile olan münasebeti diğer

müessesatın tavassutuna hacet kalmadan yapabilmek hususunda almak istediği bu salâhiyet memleketteki umumî tedavül vaziyetinde husule getireceği elastikiyet ve genişlik noktasından encümenimize de kabule şayan görülmüştür.

Son fıkra bu muameleler mukabilinde bankanın yapabileceği emisyon miktarına dair olup bundan evvelki maddede bu emisyonun Hazine boreuna mahsub edilmiş mebalığın yüzde ellisini geçmeyeceği yazılı iken bu defa tamamını geçmeyeceği kaydı konmaktadır. Meseleyi mütalea eden encümenimiz yukarıda da izah ettiğimiz veçhile memleketin umumî tedavül vaziyetini tanzim noktasından bankanın piyasa ihtiyaçlarına göre bu emisyon salâhiyetini Hazine boreuna mahsub edilmiş mebalığın tamamı derecesinde kullanmasında bir mahzur görmemiştir.

Bu mütalealara binaen encümenimiz maddeyi aynen kabul etmiştir. Yüksek Reisliğe sunulur.

İk. En. Rs.	M. M.	Kâtib
Tekirdağ	Giresun	Niğde
Ş. Kesebir	İ. Sabuncu	Dr. R. F. Talay
Afyon K.	Aydın	Eskişehir
Berc K. Türker	N. Topcoğlu	E. Sazak
Gazi Anteb	Gümüşane	Muş
R. Güres	Edeb Servet Tör	Ş. Ataman
Samsun	Zonguldak	Zonguldak
A. Tunali	H. Karabacak	R. Özdemir

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Karar No. 41
Esas No. 1/183

27 - V - 1935

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti merkez bankası hakkındaki 11 haziran 1930 tarih ve 1715 sayılı kanununun 18 - VI - 1933 tarih ve 2315 sayılı kanunla tadil edilmiş olan 40 nci maddesinin yeniden de-

ğiştirilmesi hakkında Maliye vekâletince hazırlanıp Başvekâletin 13 - V - 1935 tarih ve 6/1435 sayılı tezkeresile Büyük Meclise sunulan kanun lâyihası encümenimize verilmekle Maliye müsteşarı da hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Encümenimiz verilen izahatı dinlemiş ve lâ-yihanm tanzimindeki mucib sebepleri varid gö-rerek ufak ibare tadili ile lâyihayı aynen kabul etmiştir.

Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye E. Reisi	M. M.	Kâtib
Gümüşane	Isparta	Çankırı
H. F. Ataç	Kamâl Ünal	M. Önsay
Ankara	Aydın	Diyarbakir
M. Ayaşlı	Adnan	Huriye Öniş
Diyarbakir	Kars	Kayseri
Zülfü Tigrel	Ö. Küntay	A. H. Arga
Malatya		
M. Nedim Zabcı		

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Mazbata No. 81
Esas No. 1/183

28 - V - 1935

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyet merkez bankası hak-kındaki 11 haziran 1930 tarih ve 1715 sayılı ka-nunun 12 - VI - 1933 tarih ve 2315 sayılı kanun-la değiştirilmiş olan 40 nci maddesinin yeniden değiştirilmesine dair olub Başvekâletin 13 ma-yıs 1935 tarih ve 6/1435 sayılı tezkeresile Yük-sek Meclise sunulan kanun lâyihası İktisad ve Maliye encümenlerinin mazbatalarile birlikte encümenimize verilmiş olmakla Maliye vekâleti müsteşarı Faik Baysal bulunduğu halde okun-du ve konuşuldu:

Bu hapta alınan izahat üzerine kanun lâyi-hası Maliye encümeni tarafından hazırlanan şe-kil dairesinde encümenimizce de kabul edil-miştir.

Umumî Heyetin tasvibine konmak üzere

Yüksek Reisliğe sunuldu.

Reis		Reis V.
Burdur		Isparta
M. Şeref Özkan	Mükerrrem Ünsal	
M. M.	Kâtib	
Trabzon	İstanbul	Balıkesir
Sırrı Day	F. Öymen	E. Adakan
Bayazıt	Çorum	Diyarbakir
Ihsan Tav	M. Cantekin	R. Bekit
Gümüşane	İstanbul	İzmir
D. Sakarya	S. Uraz	H. Çakır
İzmir	Malatya	Malatya
K. İnang	M. Öker	O. Taner
Manisa	Mardin	Muş
T. Türkoğlu	R. Erten	Ş. Çiloğlu
Sivas	Yozgad	
Remzi Çiner	S. İçöz	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti Merkez bankası hakkındaki 11 haziran 1930 tarih ve 1715 numaralı kanunun 18 - VI - 1933 tarih ve 2315 numaralı kanunla tadil edilmiş olan 40 nci maddesinin yeniden tadiline dair kanun lâyihası

MADDE 1 — 11 haziran 1930 tarih ve 1715 numaralı Türkiye Cumhuriyeti Merkez bankası kanununun 18 - VI - 1933 tarih ve 2315 numaralı kanunla tadil edilmiş olan 40 nci maddesi aşağıdaki veçhile yeniden tadil edilmiştir:

Banka, Devlet, vilâyet ve belediyelerin bor-sada kote tahvillerine mukabil azamî yüzde 80 nisbetinde ve diğer kote edilmiş sağlam tahvilâta mukabil azamî yüzde yetmiş nisbetinde ve üç ay vade ile bankalara avans verebilir.

Banka bu tahvillerle Hazine bonoları mukabilinde vadesi ve faiz nisbeti Hazine ile banka idare Meclisi arasında takarrür ettirilmek ve 1934 senesi nihayetine kadar itfa edilen yüzde bir faizli Hazine bonolarının yüzde sekseni nisbetinde olmak üzere Maliye Hazinesine de avans verebilir.

Banka bu muameleler mukabilinde emisyon yapabilirse de bu emisyon miktarı beşinci maddenin son fıkrasında mezkûr Hazine borcuna mahsub edilmiş mebalîğin mecmuunu tecavüz edemez.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icra-ya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

8 - V - 1935

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>I. İnönü</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>K. Özalp</i>
Da. V.	Ha. V. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Ş. Kaya</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Ab. Özmen</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>C. Bayar</i>
S. İ. M. V.		G. İ. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Rana Tarhan</i>	
	Zr. V.	
	<i>Muhlis Erkmén</i>	

MALİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Türkiye Cumhuriyeti merkez bankası hakkındaki 11 haziran 1930 tarih ve 1715 numaralı kanunun 12-VI-1933 tarih ve 2315 numaralı kanunla tadil edilmiş olan 40 nci maddesinin yeni-den tadiline dair kanun lâyihası

MADDE 1 — 11 haziran 1930 tarih ve 1715 numaralı Türkiye Cumhuriyeti merkez bankası kanununun 12 - VI - 1933 tarih ve 2315 numaralı kanunla tadil edilmiş olan 40 nci maddesi aşağıdaki veçhile yeniden tadil edilmiştir:

Banka, Devlet, vilâyet ve belediyelerin bor-sada kote tahvillerine mukabil azamî yüzde 80 nisbetinde ve diğer kote edilmiş sağlam tahvilâta mukabil azamî yüzde 70 nisbetinde ve üç ay vade ile bankalara avans verebilir.

Banka bu tahvillerle Hazine bonoları mukabilinde vadesi ve faiz nisbeti Hazine ile banka idare meclisi arasında tekarrür ettirilmek ve 1934 senesi nihayetine kadar evrakı nakdiye karşılığı Hazine bonolarından itfa edilen miktarın yüzde sekseni nisbetinde olmak üzere Maliye Hazinesine de avans verebilir.

Banka bu muameleler mukabilinde emisyon yapabilirse de bu emisyon miktarı beşinci maddenin son fıkrasında mezkûr Hazine borcuna mahsub edilmiş mebalîğin mecmuunu tecavüz edemez.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icra-ya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.